

PORADNIK GAZETY PRAWNEJ

UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

KOSZTY 2015 W PRAKTYCE

- Jakie zmiany wprowadzono w zasadach rozliczania kosztów
- Kiedy straty można zaliczyć do kosztów
- Jak rozliczyć odsetki od pożyczki w kosztach
- Jak dokonać korekty kosztów

INDEKS 331783

ISSN 1234-5695

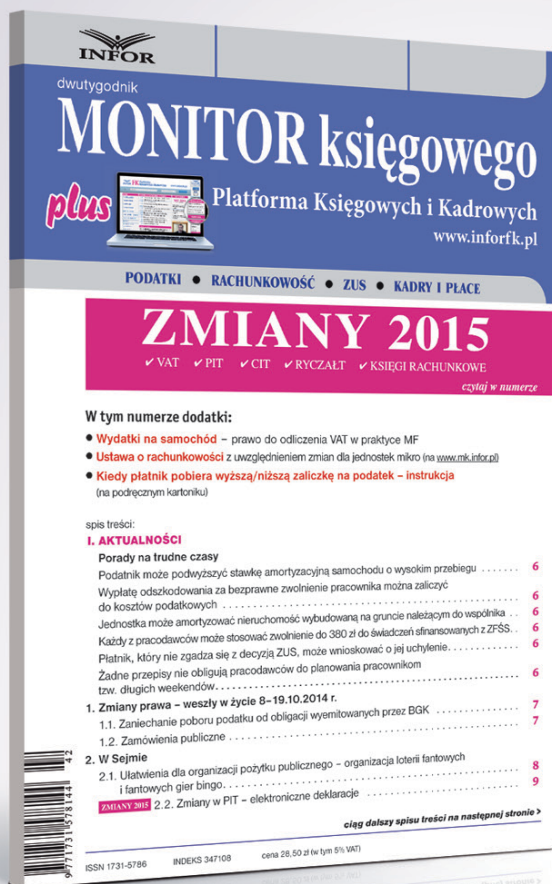

Partner merytoryczny

 INFOR **IFK** Platforma
Księgowych i Kadrowych

Bądź na bieżąco!

550 zmian w przepisach

Zmieniają się m.in.:

- VAT, PIT, CIT,
- Ordynacja podatkowa,
- ustawa o rachunkowości.

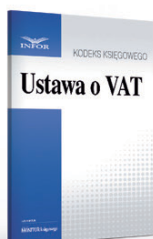
Aby być na bieżąco ze zmianami,
zamów prenumeratę MONITORA
księgowego.

W ramach prenumeraty otrzymasz:

HIT MONITORA księgowego

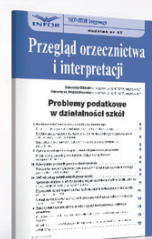
książkę „Przewodnik po zmianach przepisów 2014/2015”

10 książek zawierających ujednolicone akty prawne

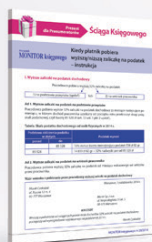
12 dodatków z kompletem niezbędnych wskaźników i stawek

4 dodatki zawierające przegląd interpretacji i wyroków sądów administracyjnych

4 kompleksowe opracowania wybranego tematu

Ściągi Księgowego praktyczne instrukcje, procedury, zestawienia

płyta CD Zbiór aktualnych przepisów prawnych oraz archiwum Mk 2014

Telefoniczne porady ekspertów w ramach dyżurów

e-wydanie Mk dostępne na www.mk.infor.pl

www.sklep.infor.pl/oferta

801 626 666, 22 212 07 30

bok@infor.pl

Spis treści

1. JAK WYKAZAĆ ZWIĄZEK KOSZTU Z PRZYCHODEM	5
Zmiany na 2015 r.	5
Przychód i koszty z tytułu nieodpłatnych świadczeń dłużnika	5
miany w cienkiej kapitalizacji	6
Wartość własnej pracy podatnika	7
Kiedy dobrowolny audyt jest kosztem uzyskania przychodów	7
Wydatki na badanie sprawozdań finansowych	8
Koszty przeprowadzenia audytu w spółkach zależnych	8
Moment potrącenia kosztu	9
Czy kwota wypłacona w ramach regresu ubezpieczeniowego stanowi koszt podatkowy	9
Ubezpieczenie od ryzyka utraty dochodu nie jest kosztem uzyskania przychodu – interpretacja IS	10
Czy kosztem są wydatki związane z wejściem na giełdę – wyrok NSA	10
2. CZYM UDOKUMENTOWAĆ KOSZT UZYSKANIA PRZYCHODU	11
Czy zakup części samochodowych od osób fizycznych można udokumentować dowodem wewnętrznym	12
Zakup drewna od rolnika nie może być dokumentowany dowodem wewnętrznym – wyrok NSA	13
3. WYDATKI WYŁĄCZONE Z KOSZTÓW UZYSKANIA PRZYCHODÓW	14
Środki trwałe, wartości niematerialne i prawne	14
Czy można amortyzować środki trwałe nabyte w spadku	15
Czy można amortyzować środki trwałe udostępnione kontrahentom	18
czy można przekwalifikować środek trwały na towar handlowy	18
Czy można повторно amortyzować wycofany środek trwały	19
Jak zwiększyć wartość początkową środka trwałego o sporne kwoty nieuwzględnione pierwotnie	20
Czy elementy środka trwałego, które można zdemontować i wykorzystać do prac z innymi urządzeniami, stanowią oddzielne środki trwałe	21
Od kiedy amortyzować środek trwały	22
Koszty uzyskania przychodu ze sprzedaży środka trwałego sfinansowanego dotacją	22
Straty	24
Czy można zaliczyć do kosztów straty w towarach, które utraciły przydatność handlową	24
Czy strata ze zbycia wierzytelności własnych jest kosztem	25
Czy straty na opcjach walutowych można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów	27
Czy straty powstałe w wyniku braku możliwości sprzedaży wyprodukowanych wyrobów mogą zostać zaliczone do kosztów podatkowych	28
Stratę z likwidacji inwestycji w obcych środkach trwałych można zaliczyć w koszty	29
Koszty pożyczek	29
Kiedy skapitalizowane odsetki mogą być zaliczane do kosztów podatkowych	30
Czy ubezpieczenie kredytu stanowi koszt uzyskania przychodów	31
Czy karne odsetki od kredytu mogą stanowić koszt podatkowy	31
Czy można zaliczyć do kosztów prowizję za wcześniejszą spłatę kredytu inwestycyjnego	32
Czy koszty obsługi kredytu w rachunku bieżącym powinny zwiększać wartość początkową środka trwałego wytwarzanego we własnym zakresie	33
Czy odsetki od kredytu zaciągniętego na zwrot dopłat mogą zostać zaliczone do kosztów	36
Czy dłużnik może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów odsetki zapłacone przez gwaranta pożyczki	37
Czy jest kosztem prowizja za możliwość korzystania z kredytu w ramach rachunku firmowego	37
Jak traktować podatkowo przewalutowanie niespłaconej części kredytu	38
Wierzytelności	39
Zaliczenie w koszty uzyskania przychodów wierzytelności nieściągalnych	39
Czy dłużnik może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów koszty windykacji, którymi obciążyła go firma windykacyjna	47
Jak traktować podatkowo opłaty windykacyjne wynikające z umowy leasingu	49
Czy wartość umarzanych wierzytelności zaliczyć do kosztów podatkowych w kwocie brutto	49
Czy ogłoszenie upadłości zagranicznego kontrahenta pozwala na zaliczenie odpisu aktualizacyjnego wierzytelności do kosztów podatkowych	51

Czy wierzytelność przedawnioną można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów 53

Czy zabezpieczenie hipoteczne na nieruchomości dłużnika wyklucza możliwość zaliczenia wierzytelności nieściągalnej do kosztów 54

Czy można zaliczyć do kosztów wierzytelność z tytułu zwrotu zapłaty za wadliwy towar 55

Odszkodowanie i kary umowne 56

 Kiedy kary umowne można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów 56

 Kary umowne zapłacone za nienależyte wykonanie umowy nie są kosztem – wyrok WSA 60

 Czy jest kosztem kara po zerwaniu niekorzystnej umowy 61

 Czy są kosztem kary za opóźnienie w realizacji inwestycji 62

 Czy można zaliczyć do kosztów odszkodowanie zapłacone z powodu zatarasowania wejścia do innej firmy 63

 Czy można zaliczyć do kosztów odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości 64

 Czy można zaliczyć do kosztów odszkodowanie wypłacone zleceniodawcy za zniszczony towar 65

Samochód w ewidencji przebiegu pojazdu 66

 Wydatki na czynsz za najem samochodu nie są ograniczone limitem kilometrówki – interpretacja ogólna MF 68

Leasing 70

 Leasing operacyjny i finansowy w prawie podatkowym i bilansowym 70

 Czy odszkodowanie wypłacone z tytułu znacznego zużycia przedmiotu leasingu jest kosztem 86

 Czy spółka kapitałowa przekształcona z przedsiębiorstwa osoby fizycznej może zaliczać do kosztów opłaty związane z wcześniej zawartą umową leasingu 87

 Wydatki przy leasingu od razu w koszty 87

4. KOREKTA KOSZTÓW 88

Zmniejszenie kosztów/zwiększenie przychodów 88

Zwiększenie kosztów 89

Leasing finansowy środka trwałego 92

Zakup środka trwałego na raty 93

Uregulowanie zobowiązania za nabyty środek trwały w formie potrącenia 93

Jak dokonać w pkpir korekty kosztów na przełomie roku 94

Czy wydłużenie terminu zapłaty oznacza konieczność korekty kosztów 96

AKADEMIA PODATKÓW

Zmiany w CIT i PIT w 2015 r.

TEMAT

Podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych w 2015 r.

TERMIN	LOKALIZACJA	PROWADZĄCY
6 lutego 2015 r.	Wrocław	Radosław Kowalski
11 lutego 2015 r.	Warszawa	

Więcej informacji na stronie www.okk.infor.pl

INFORMACJE I ZAMÓWIENIA:

www.sklep.infor.pl

bok@infor.pl

22 212 07 30

Koszty 2015 – w praktyce

1. Jak wykazać związek kosztu z przychodem

Kosztami uzyskania przychodu przedsiębiorców są wszelkie koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodu lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodu, z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 23 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych czy art. 16 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Aby wydatek mógł być uznany za koszt uzyskania przychodów winien spełniać łącznie następujące warunki:

- pozostawać w związku przyczynowo-skutkowym z przychodem i być poniesiony w celu osiągnięcia przychodu lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodu,
- nie znajdować się na liście kosztów nieuznawanych za koszty uzyskania przychodów,
- być właściwie udokumentowany.

Każdy przypadek ponoszonego wydatku należy oceniać indywidualnie pod kątem zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów. Obowiązek jednoznacznego wykazania związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy poniesionym wydatkiem a przychodem uzyskanym z działalności, zachowaniem albo zabezpieczeniem tego źródła przychodu każdorazowo spoczywa na podatniku.

Ustawodawca, definiując koszt uzyskania przychodu, nie powiązał go z koniecznością faktycznego uzyskania przychodu. Oznacza to, że koszt podatkowy, w momencie jego ponoszenia powinien obiektywnie przyczynić się do powstawania przychodów. Jednak fakt, że przychód nie wystąpi, nie oznacza, że koszt należy wyłączyć z kosztów podatkowych: *Ustawodawca posługując się zwrotem „wszelkie koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodu”, nie posługuje się sformułowaniem „skutek”. Takie sformułowanie ma istotne znaczenie przy rozpatrywaniu pojęcia kosztów, albowiem czym innym jest „cel” działania, a czym innym „skutek” będący następstwem podjętych działań. Przez sformułowanie „w celu” należy zatem rozumieć dążenie do osiągnięcia jakiegoś stanu rzeczy (przychodu) a dążenie podatnika ma przymiot „celowości”, jeżeli na podstawie dostępnej wiedzy o związkach przyczynowo-skutkowych można zasadnie uznać, że poniesiony koszt może przynieść oczekiwane następstwo (przychód). Z tych też powodów brak „skutku”, tj. przychodu nie dyskwalifikuje wydatku jako kosztu poniesionego w celu osiągnięcia przychodu (wyrok NSA z 1 czerwca 2000 r., sygn. akt SA/Rz 1596/97).*

Oceny, czy koszt jest celowy, dokonujemy w momencie ponoszenia kosztu, a nie w czasie, gdy przychód wystąpił czy powinien wystąpić. Pod uwagę należy więc brać warunki gospodarcze istniejące wtedy, gdy podatnik podejmował decyzję o poniesieniu kosztu: *Momentem decydującym o możliwości zaliczenia danego*

wydatku do kosztów uzyskania przychodów jest moment dokonania wydatku, a nie moment osiągnięcia przychodu. Organ podatkowy ocenia celowość poniesionych kosztów w innych warunkach, aniżeli ponoszący te koszty podatnik. Czyni to ex post na podstawie ksiąg podatkowych, które rejestrują zdarzenia gospodarcze i operacje finansowe. Na podstawie zapisów tych ksiąg ustala, czy poniesione przez podatnika koszty rzeczywiście przyczyniły się do osiągnięcia przychodu. Nieuzyskanie przychodów z planowanego źródła nie oznacza jeszcze, iż wszystkie wydatki z tym związane nie mogą być wliczone do kosztów działalności (wyrok NSA z 4 sierpnia 1999 r., sygn. akt III SA 7803/98).

Zmiany na 2015 r.

Od 1 stycznia 2015 r. wprowadzono kilka istotnych zmian w katalogu przepisów dotyczących ustalania kosztów uzyskania przychodu.

Przychód i koszty z tytułu nieodpłatnych świadczeń dłużnika

W przypadku gdy podatnik przez wykonanie świadczenia niepieniężnego reguluje w całości lub w części zobowiązanie, w tym z tytułu zaciągniętej pożyczki (kredytu), przychodem takiego podatnika jest wysokość zobowiązania uregulowanego w następstwie takiego świadczenia. Jeżeli wartość rynkowa takiego świadczenia niepieniężnego jest wyższa niż wysokość zobowiązania uregulowanego tym świadczeniem, przychód ten określa się w wysokości wartości rynkowej świadczenia niepieniężnego.

Wprowadzenie tego przepisu oznacza, że od 1 stycznia 2015 r. w przypadku uregulowania w formie niepieniężnej zobowiązania z tytułu np.:

- pożyczki,
- kredytu,
- dywidendy (chodzi o dywidendę rzeczową),
- umorzenia albo zbycia w celu umorzenia udziałów lub akcji

– przychodem dłużnika będzie wysokość zobowiązania uregulowanego przez niego w następstwie takiego świadczenia.

Jeśli jednak wartość rynkowa przekazywanego świadczenia niepieniężnego okaże się wyższa, to przychód będzie określany w tej wyższej wysokości. Organ podatkowy ma możliwość określenia przychodu z takich transakcji w drodze oszacowania.

Podstawą do określenia kosztów podatkowych wierzyciela, otrzymującego świadczenie niepieniężne (z tytułu późniejszego zbycia przedmiotu świadczenia), jest war-

tość należności uregulowanej w naturze przez dłużnika. Koszt ten będzie podlegać zmniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne.

Przyczyną wprowadzenia regulacji dotyczących ustalania wartości przychodów i kosztów świadczeń w naturze jest niejednolita linia orzecznicza sądów administracyjnych w sprawach dotyczących m.in. skutków podatkowych występujących po stronie dłużnika w związku z regulowaniem w formie rzeczowej zobowiązań. Najlepszym przykładem jest regulowanie przez spółkę zobowiązań wobec wspólnika z tytułu należnej dywidendy. Część wyroków sądów administracyjnych przyjmuje, że wypłata dywidendy w formie niepieniężnej pozostaje bez wpływu na sytuację podatkową po stronie spółki wypłacającej takie świadczenie. Oznacza to, że zarówno w przypadku dywidendy wypłacanej w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej, po stronie spółki wypłacającej nie powstanie przychód. Tak uznał m.in. WSA w Poznaniu w wyroku z 7 kwietnia 2011 r. (sygn. akt I SA/Po 98/11): *Nie można podzielić w ocenie Sądu stanowiska organu, że powstanie obowiązku podatkowego z dywidendy po stronie spółki wypłacającej uzależnione będzie od formy wypłaconej dywidendy (...) podkreślić należy, że przedmiotem opodatkowania w podatku dochodowym jest dochód, czyli określone przysporzenie. Dywidenda ze swej istoty generuje dochód po stronie wspólnika, ponieważ to wspólnik uzyskuje poprzez wypłatę dywidendy określone przysporzenie i prawo wprost reguluje kwestię opodatkowania dochodu z dywidendy po stronie wspólnika. Sąd nie dopatruje się podstaw do przyjęcia (...), że poprzez wypłatę dywidendy w formie niepieniężnej (rzeczy ruchomych bądź nieruchomości) spółka uzyska dochód z odpłatnego zbycia rzeczy. Ustawodawca co prawda przyjął na gruncie podatku dochodowego od osób prawnych otwarty katalog źródeł przychodów, stanowiąc w art. 12 ust. 1 u.p.d.o.p., że przychodami, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 oraz art. 14, są w szczególności wartości wymienione w punktach 1–10, nie oznacza to jednak, że tym katalogiem objęto również wypłatę dywidendy w postaci nieruchomości bądź rzeczy ruchomych.*

Podobne stanowisko znajdziemy w wyrokach: NSA z 8 lutego 2012 r. (sygn. akt II FSK 1384/10), NSA z 14 marca 2012 r. (sygn. akt II FSK 1673/10) czy NSA z 12 czerwca 2012 r. (sygn. akt II FSK 1260/11). Akceptacja tej linii orzeczniczej sądów administracyjnych skutkuje brakiem opodatkowania uzyskanego przez spółkę wypłacającą dywidendę rzeczową dochodu z tytułu przyrostu wartości majątku zbywanego innemu podmiotowi (tzw. ciche rezerwy) i bez uzasadnionej ekonomicznie i prawnie przyczyny różnicuje skutki podatkowe, jakie u podatników podatku dochodowego związane są z odpłatnym zbyciem posiadanych składników majątkowych. Wprowadzone przepisy zmieniają ten stan rzeczy i oznaczają opodatkowanie tych przychodów. Są one wynikiem, potwierdzonej również w orzecznictwie sądów administracyjnych, koncepcji zrównania wypłaty dywidendy rzeczowej, wypłaty wynagrodzenia z tytułu umorzenia udziałów (akcji) oraz innych zdarzeń opartych na cywilistycznej koncepcji *datio in solutum* z odpłatnym zbyciem rzeczy lub praw majątkowych.

Przykładowo w wyroku WSA w Olsztynie z 28 października 2009 r. (sygn. akt I SA/Ol 609/09) sąd uznał: *Rację należy przy tym przyznać organowi, iż przeniesienie własności udziałów winno być traktowane podatkowo jak ich zbycie. Skarżąca uzyska więc przychód z odpłatnego zbycia praw majątkowych (art. 14 u.p.d.o.p.).*

W związku z powyższym wprowadzono przepisy:

- precyzujące wysokość oraz moment powstania przychodów i kosztów po stronie podatnika wykonującego – tytułem spłaty ciążącego na nim zobowiązania – świadczenie niepieniężne (rzeczowe) na rzecz kontrahenta, jak również
- określające zasady ustalania wartości otrzymanych przez drugą stronę transakcji składników majątku, jaką podmiot ten uwzględnić może w swoich kosztach uzyskania przychodów w przypadku odpłatnego zbycia przedmiotu świadczenia.

Pozwoli to na wyeliminowanie nie tylko problemu, który powstał w związku z wypłatą dywidendy w formie rzeczowej, ale także innych wątpliwości związanych z opodatkowaniem wypłacanych w formie rzeczowej wynagrodzeń za umorzone udziały, certyfikatów inwestycyjnych oraz jednostek uczestnictwa wydawanych w zamian za udziały (akcje). Na marginesie wskazać należy, iż analogiczne rozwiązania dotyczące opodatkowania świadczeń niepieniężnych przekazywanych przez spółki na rzecz wspólników zawarte są w ustawodawstwach innych państw, m.in. w amerykańskich przepisach podatkowych (§ 311 *Internal Revenue Code*).

Zmiany w cienie kapitalizacji

W ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych doszło do zmiany przepisów dotyczących tzw. niedostatecznej kapitalizacji. Doświadczenia administracji podatkowej oraz rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych wskazały, że przepisy te wymagają doprecyzowania i uzupełnienia co do zakresu podmiotów powiązanych, od których udzielane podatnikowi pożyczki podlegają tej regulacji. Stąd od 1 stycznia 2015 r. przepisami tymi objęte zostały nie tylko podmioty powiązane ze sobą w sposób bezpośredni, lecz również powiązane w sposób pośredni, tj. podmioty posiadające w kapitale podatnika oraz w kapitale podmiotu udzielającego podatnikowi pożyczki udział pośredni wynoszący minimum 25% udziałów (akcji). Jednocześnie do wyliczenia wysokości „udziału pośredniego” zastosowanie znajdują zasady ustalania udziału pośredniego stosowane na potrzeby przepisów o cenach transferowych. W wyniku zmian przesądzono, że pojęcie „zadłużenie” nie jest ograniczone tylko do zadłużenia podatnika z tytułu pożyczek (na rozbieżności w tym zakresie wskazywał m.in. wyrok WSA w Warszawie z 3 grudnia 2010 r., sygn. akt III SA/Wa 2365/10). Nowe przepisy obejmują również zmianę współczynnika zadłużenia do kapitału zakładowego (3:1) na współczynnik zadłużenia do kapitałów własnych podatnika (1:1). Skutki niekorzystnego dla podatników zmniejszenia współczynnika w określonych przypadkach może zniwelować wartość posiadanych kapitałów

własnych tj. również kapitału zapasowego czy rezerwowego. Wartość kapitału własnego określa się na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc zapłaty odsetek od pożyczek bez uwzględnienia kapitałów z aktualizacji wyceny oraz części kapitału własnego pochodzącego z otrzymanych pożyczek podporządkowanych. Wartość tę pomniejsza się o wartość kapitału zakładowego spółki lub funduszu udziałowego w spółdzielni, jaka nie została na ten kapitał lub fundusz faktycznie przekazana lub jaka została pokryta wierzytelnościami z tytułu pożyczek oraz z tytułu odsetek od tych pożyczek, przysługującymi wspólnikom wobec tej spółki lub członkom wobec tej spółdzielni, a także wartościami niematerialnymi lub prawnymi, od których nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych.

Dotychczasowe rozwiązania uzależniały możliwość zaliczania do podatkowych kosztów odsetek od pożyczek udzielonych podatnikom od stopnia, w jakim zadłużenie tych podatników przekracza trzykrotną wartość kapitału zakładowego spółki. Wysokość kapitału zakładowego nie jest jednak wartością oddającą rzeczywistą wartość posiadanego przez spółkę majątku. Stąd zastąpiono go kryterium wysokości kapitałów własnych podatnika. Podobny wskaźnik stosowany jest w przepisach o niedostatecznej kapitalizacji obowiązujących w innych krajach. W polskich przepisach odnosi się on tylko do zadłużenia podatnika wobec podmiotów z podatnikiem powiązanych w sposób bezpośredni i pośredni, a nie wobec wszystkich kontrahentów podatnika. Nie uwzględnia on zatem zadłużenia podatnika wobec innych podmiotów, choć zadłużenie takie niewątpliwie również ma wpływ na ocenę wypłacalności danego podmiotu. Wskazane przepisy odnoszą się do wszystkich spółek, będących podatnikami podatku dochodowego, a także do spółdzielni. W wyniku zmian sprecyzowano, że „pożyczką” dla celów przepisów o ciennej kapitalizacji jest obecnie każda umowa, w której dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność pożyczkobiorcy określoną ilość pieniędzy, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy, a także: kredyt, emisję papierów wartościowych o charakterze dłużnym, depozyt nieprawidłowy lub lokatę. Pożyczką nie są pochodne instrumenty finansowe.

Do odsetek, w przypadku których kwota udzielonej podatnikowi pożyczki została mu faktycznie przekazana przed 1 stycznia 2015 r., stosuje się przepisy o ciennej kapitalizacji, w brzmieniu dotychczasowym (art. 7 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. z 2014 r., poz. 1328).

Ponadto od 1 stycznia 2015 r. wprowadzono alternatywną metodę rozliczenia odsetek objętych ciennej kapitalizacją. Zmiana ta ma na celu rozwiązanie problemu niedostatecznej kapitalizacji w instytucjach finansowych specjalizujących się w pożyczaniu środków pieniężnych. Podatnicy, którzy wybiorą tę metodę, mogą ustalać kwotę zaliczanych do kosztów odsetek w odniesieniu do stopy referencyjnej NBP (powiększonej o 1,25 punktu procen-

towego), pomnożonej przez wartość podatkową aktywów (z wyłączeniem wartości niematerialnych i prawnych). Tak ustalone odsetki nie mogą jednak przekroczyć 50% zysku z działalności operacyjnej. Wybór omawianej metody jest dla podatnika wiążący przez co najmniej trzy lata. Podatnicy, którzy przed 1 stycznia 2015 r. zawarli umowę pożyczki podlegającą przepisom o ciennej kapitalizacji, mogą, począwszy od pierwszego roku podatkowego rozpoczynającego się po 31 grudnia 2014 r., dokonać wyboru stosowania alternatywnej metody obliczania odsetek.

Wartość własnej pracy podatnika

Zgodnie z przepisami PIT nie uważa się za koszty podatkowe wartości pracy własnej podatnika, jego małżonka i małoletnich dzieci. Od 1 stycznia 2015 r. wartość pracy własnej wspólnika (osoby fizycznej), jego małżonki i małoletnich dzieci nie stanowi kosztu również u wspólnika będącego podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych.

PRZYKŁAD

W spółce cywilnej wspólnikami są osoba fizyczna oraz spółka z o.o. Osoba fizyczna jest podatnikiem podatku PIT, osoba prawna podatnikiem podatku CIT. W spółce cywilnej zatrudniona jest żona wspólnika, osoby fizycznej. Jej wynagrodzenie nie stanowi kosztu dla wspólnika – osoby fizycznej, a od 1 stycznia 2015 r. również dla wspólnika – spółki z o.o.

Grzegorz Ziółkowski

doradca podatkowy, właściciel kancelarii doradztwa podatkowego, autor licznych publikacji z dziedziny podatków

Kiedy dobrowolny audyt jest kosztem uzyskania przychodów

PROBLEM

W naszej grupie spółek sprawozdania finansowe są badane przez biegłych rewidentów. Są to zarówno obligatoryjne, jak i nieobligatoryjne badania sprawozdań finansowych (w ramach audytów podatkowych oraz badania zgodności z MSR).

1. Kiedy takie audyty stanowią koszty podatkowe?
2. Czy spółka-udziałowiec może zaliczyć wydatki na zlecone przez siebie badanie sprawozdania finansowego do kosztów uzyskania przychodów?

RADA

Ad 1. Niezależnie od tego, czy badanie sprawozdania jest dla spółki obligatoryjne czy dobrowolne, ma ona prawo zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wydatki związane z jego przeprowadzeniem.

Ad 2. Koszty przeprowadzonego audytu w spółkach zależnych mogą stanowić koszt uzyskania przychodów, jeśli zachodzą przesłanki wynikające z art. 15 ust. 1 updog.

UZASADNIENIE

Celem badania sprawozdania finansowego jest przedstawienie pisemnej opinii biegłego rewidenta wraz z jego raportem o tym, czy sprawozdanie finansowe jest prawidłowe oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową, wynik finansowy oraz rentowność badanej jednostki. Koszty badania sprawozdania finansowego ponosi zazwyczaj badany. Zasady przeprowadzania audytu są określone w ustawie o rachunkowości i w ustawie o biegłych rewidentach i ich samorządzie. W stosunku do określonej grupy podmiotów gospodarczych badanie to ma charakter obligatoryjny, inne podmioty mogą badanie przeprowadzić dobrowolnie (art. 64 ustawy o rachunkowości).

Wydatki na badanie sprawozdań finansowych

Wydatki na obligatoryjne badanie sprawozdań finansowych jako związane z funkcjonowaniem spółki stanowią koszty podatkowe. Przepisy podatkowe nie wyłączają także z kosztów uzyskania przychodów wydatków na badanie sprawozdań finansowych, które nie mają charakteru obligatoryjnego, nałożonego ustawą o rachunkowości. Wydatki takie muszą jednak wypełnić generalną regułę art. 15 ust. 1 updog. Oznacza to, że powinny zostać poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania ich źródła.

Należy zaznaczyć, że sporządzenie sprawozdań finansowych i ich weryfikacja przez biegłego rewidenta pozwala na pozyskanie informacji umożliwiających podejmowanie decyzji zarządczych. Tym samym ich poniesienie jest ściśle związane z prowadzoną działalnością i należy je uznać za koszty podatkowe pośrednio związane z uzyskiwanymi przez podatnika przychodami.

Prawidłowość takiego stanowiska potwierdził Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie w interpretacji z 17 lipca 2009 r. (sygn. IPPB3/423-204/09-3/JG):

Dane przedstawiane w sprawozdaniach sporządzanych wg MSR umożliwiają Spółce i jej udziałowcowi zapewnienie porównywalności własnych danych Spółki z danymi przedstawianymi przez inne podmioty z Grupy, zaś uczestnictwo w niej jest kluczowe dla osiąganych przez Spółkę przychodów, decyduje bowiem o możliwości bycia w Polsce wyłącznym dystrybutorem markowych produktów T. Pozwala to na analizę tych danych, m.in. w celu określenia rentowności, porównywalności kosztów i przychodów oraz wprowadzania stosownych korekt. Spółka pozyskuje informacje o jakości jej sprawozdań finansowych, jak również umożliwia podejmowanie decyzji zarządczych w oparciu o wiarygodne dane. Ponadto zweryfikowane dane umożliwiają Spółce porównywanie swoich wyników do wyników podobnych dystrybutorów w Grupie i analizy oraz korygowania decyzji zarządczych. Jeżeli więc powyższe okoliczności pozwolą na udowodnienie, że przeprowadzone badanie jest sporządzane w interesie Spółki i w celu uzyskania przez

nią przychodów podatkowych, w związku z jej działalnością (a nie wyłącznie w interesie udziałowca), to poniesiony wydatek może być uznany za koszt uzyskania przychodów.

Podobne stanowisko potwierdził również Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy w interpretacji z 30 kwietnia 2010 r. (sygn. ITPB3/423-141/10/DK):

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, co do zasady, nie wyklucza z kosztów uzyskania przychodów wydatków na badanie sprawozdań finansowych, które nie mają charakteru obligatoryjnego, nałożonego ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Wydatki takie muszą jednak wypełnić generalną regułę art. 15 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, tym samym dopiero w takim przypadku można je uznać za koszty pośrednio związane z uzyskiwanymi przez podatnika przychodami. Innymi słowy sam fakt braku wyłączenia tego rodzaju wydatków w art. 16 ust. 1 omawianej ustawy, nie daje podstaw do automatycznego zaliczenia ich do kosztów uzyskania przychodów.

Spółka wskazała, iż uzyskane dane, są jej przydatne dla celów analizy zarządzania strategicznego, jak również dla celów rachunkowości zarządczej i budżetowania (korzystanie z wiedzy i doświadczenia innych spółek z Grupy).

Jeżeli więc powyższe okoliczności pozwolą na udowodnienie, że przeprowadzone badanie jest sporządzane w interesie Spółki i w celu uzyskania przez nią przychodów podatkowych, w związku z jej działalnością (a nie wyłącznie w interesie udziałowca), to poniesiony wydatek może być uznany za koszt uzyskania przychodów.

Koszty przeprowadzenia audytu w spółkach zależnych

Spółka-udziałowiec ma prawo zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wydatki na przeprowadzenie audytu w spółce zależnej, jeżeli zachodzą przesłanki wynikające z art. 15 ust. 1 updog. Oznacza to, że spółka ponosząca koszt audytu powinna wykazać, że wydatek ten miał związek z jej własnym przychodem (a nie przychodem spółki zależnej). Kontrowersyjne jest, czy wydatki na obligatoryjny audyt spółek zależnych mogą być uznane za koszt spółki będącej ich udziałowcem. Takie wydatki jako związane z funkcjonowaniem spółek zależnych nie mają wpływu na przychody spółki-udziałowca. Inaczej byłoby, gdyby spółka zlecająca audyt spółki zależnej mogła wykazać, że przeprowadzony audyt miał na celu np. potwierdzenie możliwości uzyskania przychodu ze zbycia udziałów. Takie wydatki na audyt w drugiej spółce mogłyby stanowić koszt uzyskania przychodu.

Takie stanowisko zajął Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie w interpretacji z 2 stycznia 2007 r. (sygn. 1401/BP-I/4230Z-135/06/ZO):

(...) za błędne uznaje się założenie „z góry”, że skoro wydatki opisane we wniosku zasadniczo dotyczą obszarów działalności spółek zależnych (w których Podatnik posiada 100% udziały), pozostają w związku wyłącznie z przychodami tylko tych podmiotów, a zatem powinny być dla potrzeb ustalenia podatku dochodowego od osób prawnych wyłącznie wydatkami podmiotu zależnego od Spółki. Zdaniem Dyrektora Izby Skarbowej, jeśli przed dokonaniem inwestycji w spółce

zależnej, np. przed planowanym dofinansowaniem jej działalności albo przed podjęciem decyzji o zbyciu udziałów, Spółka poniesie określone koszty związane z wyceną aktywów spółki zależnej lub koszty audytu finansowego i prawnego w spółkach zależnych, warunkiem uznania wydatku za koszt uzyskania przychodu jest istnienie związku, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy. Ciężar udowodnienia tej okoliczności spoczywa na podatniku. (...) Reasumując, w ocenie organu odwoławczego koszty przeprowadzonego audytu w spółkach zależnych mogą stanowić koszt uzyskania przychodów, o ile zachodzą przesłanki wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy.

Moment potrącenia kosztu

Badanie sprawozdania finansowego stanowi koszt pośredni prowadzonej działalności. Koszty pośrednie są zaliczane do kosztów uzyskania przychodów w momencie faktycznego poniesienia. Moment ten należy ustalić zgodnie z art. 15 ust. 4e updog. Za dzień poniesienia kosztu pośredniego należy uważać dzień, na który ujęto koszt w księgach rachunkowych (zaksięgowano) na podstawie otrzymanej faktury (rachunku), albo dzień, na który ujęto koszt na podstawie innego dowodu w przypadku braku faktury (rachunku), z wyjątkiem sytuacji, gdy dotyczy to ujętych jako koszty rezerw albo biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

PRZYKŁAD

W listopadzie 2014 r. spółka podpisała z biegłym rewidentem umowę o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego za 2014 r. Wynagrodzenie wypłacone zostanie audytorowi w marcu 2015 r. po zakończeniu badania sprawozdania finansowego. Wypłacone wynagrodzenie jest dla spółki kosztem podatkowym 2015 r.

Sławomir Biliński

redaktor „Monitora Księgowego”,
ekspert w dziedzinie podatków dochodowych

PODSTAWA PRAWNA

- art. 15 ust. 1, art. 15 ust. 4e ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych – j.t. Dz.U. z 2014 r., poz. 851; ost.zm. Dz.U. poz. 1457),
- art. 64 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości – j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 330; ost.zm. Dz.U. z 2014 r., poz. 1100).

Czy kwota wypłacona w ramach regresu ubezpieczeniowego stanowi koszt podatkowy

PROBLEM

Towarzystwo ubezpieczeniowe wystąpiło do nas z roszczeniem zwrotnym dotyczącym wypłaconego przez

niech odszkodowania. Szkoda powstała podczas wykonywania usługi przez naszą firmę. Jeżeli dokonamy na rzecz towarzystwa ubezpieczeniowego zwrotu wypłaconego odszkodowania, to czy kwota ta będzie dla nas stanowiła koszt uzyskania przychodów?

RADA

Kwota, którą zapłaci Państwo towarzystwu ubezpieczeniowemu w ramach regresu nie stanowi kosztu uzyskania przychodów. Należy ją uznać za odszkodowanie wypłacone z tytułu wadliwego wykonania usługi. Szczegóły – w uzasadnieniu.

UZASADNIENIE

Kosztami uzyskania przychodów są koszty ponoszone przez podatników w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych jako niestanowiące kosztów uzyskania przychodów (art. 22 ust. 1 updog). Wśród wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów ustawodawca wymienił m.in. kary umowne i odszkodowania z tytułu:

- wad dostarczonych towarów, wykonanych robót i usług,
- zwłoki w dostarczeniu towaru wolnego od wad,
- zwłoki w usunięciu wad towarów albo wykonanych robót i usług (art. 23 ust. 1 pkt 19 updog).

Z pytania wynika, że szkoda powstała podczas wykonywania usługi przez Państwa firmę. Należy zatem uznać, że stanowi ona odszkodowanie z tytułu wadliwego wykonania usługi, wyłączone z kosztów uzyskania przychodów na podstawie przywołanego wcześniej art. 23 ust. 1 pkt 19 updog. W tym przypadku nie ma znaczenia, że odszkodowanie wypłaci Państwo nie bezpośrednio podmiotowi, na rzecz którego usługa została wadliwie wykonana, ale towarzystwu ubezpieczeniowemu, które domaga się jego zapłaty w ramach regresu ubezpieczeniowego. Nie zmienia to bowiem charakteru wypłacanej kwoty, tj. pozostanie ona odszkodowaniem z tytułu wadliwego wykonania usługi. Również organy podatkowe odmawiają podatnikom prawa zaliczania do kosztów wypłat dokonywanych przez nich w ramach regresów na rzecz towarzystw ubezpieczeniowych. W interpretacji indywidualnej Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z 2 lutego 2010 r., sygn. IBPBI/1/415-911/09/BK, czytamy, że:

Na gruncie przedmiotowej sprawy bez znaczenia jest przy tym, czy odszkodowanie to zostało wypłacone bezpośrednio firmie spedycyjnej, czy też firmie ubezpieczeniowej. Odszkodowanie to, bez względu bowiem na podmiot, na rzecz którego wypłata zostaje dokonana, związane jest z wadą usługi transportowej świadczonej na rzecz firmy spedycyjnej.

Tomasz Krywan
doradca podatkowy

PODSTAWA PRAWNA

- art. 23 ust. 1 pkt 19 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – j.t. Dz.U. z 2012 r., poz. 361; ost.zm. Dz.U. z 2014 r., poz. 1328).

MF Ubezpieczenie od ryzyka utraty dochodu nie jest kosztem uzyskania przychodu – interpretacja IS

Wydatki poniesione przez podatnika na ubezpieczenie od ryzyka utraty dochodu w przypadku niemożliwości prowadzenia działalności gospodarczej z powodu trwałej lub okresowej choroby i wypadku nie stanowią kosztu uzyskania przychodu. Takie stanowisko zajął Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy w interpretacji, której fragment przedstawiamy. Pismo w pełnym brzmieniu jest dostępne na www.mk.infor.pl.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.) kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 23 (...)

Koszty poniesione na zachowanie źródła przychodu to koszty, które poniesione zostały, aby przychody z danego źródła przychodów w dalszym ciągu uzyskiwano oraz aby takie źródło w ogóle dalej istniało. Natomiast za koszty służące zabezpieczeniu źródła przychodów należy uznać koszty poniesione na ochronę istniejącego źródła przychodów, w sposób gwarantujący bezpieczne funkcjonowanie tego źródła. Istotą tego rodzaju kosztów jest więc ich obligatoryjne poniesienie w celu niedopuszczenia do utraty źródła przychodu w przyszłości.

Z przedstawionego we wniosku zdarzenia przyszłego wynika, iż Wnioskodawca, prowadzący działalność gospodarczą w zakresie indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej, zamierza zawrzeć umowę ubezpieczenia od ryzyka utraty dochodu w przypadku niemożliwości prowadzenia działalności gospodarczej z powodu trwałej lub okresowej choroby i wypadku.

Mając powyższe na względzie, stwierdzić należy, iż planowane przez Wnioskodawcę ubezpieczenie ma w istocie na celu dodatkowe (poza zasiłkiem chorobowym otrzymywanym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej) finansowe zabezpieczenie osobiste Wnioskodawcy, m.in. w związku z niemożliwością wykonywania przez niego pracy zarówno na skutek okresowej, jak i pełnej niezdolności w wyniku choroby lub wypadku. Ubezpieczenie to nie ma zatem na celu zabezpieczenia źródła przychodu, jakim jest pozarolnicza działalność gospodarcza. W konsekwencji wydatki poniesione na zapłatę ww. ubezpieczenia nie stanowią wydatków na zabezpieczenie źródła przychodów, lecz stanowią wydatki na cele osobiste Wnioskodawcy, mające na celu nie pogorszenie jego sytuacji materialnej na wypadek wskazany w umowie. Zatem nie będą mogły być zaliczone do kosztów uzyskania przychodu prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z 28 maja 2013 r., sygn. ITPB1/415- -301/13/IG

OD REDAKCJI:

Organy podatkowe konsekwentnie odmawiają podatnikom prawa do rozliczania w kosztach uzyskania przychodów wydatków ponoszonych przez nich na ubezpieczenie od ryzyka utraty dochodu w razie wypadku i braku możliwości wykonywania czynności w prowadzonej działalności gospodarczej (zob. również interpretację indywidualną Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z 10 września 2010 r., sygn. ILPB1/415-699/10-5/KŁ). Ich zdaniem, tego rodzaju wydatki mają osobisty charakter, nie mają bezpośredniego związku z prowadzoną działalnością gospodarczą i nie są wydatkami ponoszonymi w celu powstania lub zwiększenia przychodu oraz zabezpieczenia lub zachowania źródła przychodu.

Katarzyna Wojciechowska

prawnik, ekspert w zakresie podatków dochodowych,
redaktor „MONITORA księgowego”

NSA Czy kosztem są wydatki związane z wejściem na giełdę – wyrok NSA

Tylko wydatki związane z emisją nowych akcji, bez których nie jest możliwe podwyższenie przez spółkę akcyjną kapitału zakładowego, nie są kosztami uzyskania przychodów, stosownie do reguł wyrażonych w treści art. 12 ust. 4 pkt 4 i art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (j.t. Dz.U. z 2014 r., poz. 851 ze zm.) w zw. z art. 15 ust. 1 tej ustawy – uchwała siedmioosobowego składu NSA z 24 stycznia 2011 r. (sygn. akt II FPS 6/10).

Sprawa dotyczy spółki, w której administracja skarbowa zakwestionowała uznanie za koszty podatkowe wydatków związanych z wejściem na giełdę. Spółka odwołała się, sąd I instancji skargę oddalił, złożono więc skargę kasacyjną. Rozpatrując ją, trzysobowy skład NSA sformułował pytanie do poszerzonego składu.

Podatnik argumentował, że wydatki mające na celu pozyskanie kapitału i w efekcie podniesienie przychodów – np. w wyniku wejścia na giełdę – można uznać za koszt uzyskania przychodu. Koszty utworzenia spółki są kosztami podatkowymi, czym zatem różnią się od kosztów podniesienia kapitału spółki.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej argumentował z kolei, m.in., że sporne koszty nie są wymienione w ustawie i nie ma bezpośredniego związku między tym rodzajem przychodu a kosztem jego uzyskania. W uchwale NSA stwierdził, że nie są kosztami wydatki związane bezpośrednio z podwyższeniem kapitału zakładowego, czyli w przypadku wejścia na giełdę – opłaty notarialne, dla giełdy, Krajowego Depozytu